

SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK
KIELHAUSER H. GRÁ CZ.

A Salicylsav már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényszen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még főfűlmuhatlan övszer a **bőrre, hajra és fogakra nézve.** Antiseptikus hatása különösen rendkívül; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette szappan	darabja ára 35 kr.
toilette-víz	70
fogpor	50
fogpép	60
szájvíz	60
hajkenőcs	50
hintőpor (lábak izzadása ellen)	50

1599 *Főraktár Magyarországra nézve:*
Török J. gyógyszerésznél Budapest, király-utca 12.

1884. június. 90. sz. 1884. június.

BUDAPESTI SZEMLE
GYULAI PÁL.

TARTALOM:
Hala és Damajanti. Ismertetés és mutatóványok. — Fiók Károlytól.
A Trojai ásatások ősemberian jelentősége (II.) Tégliás Gábertől.
Anya és grófné. (VI.) Zsigmond — Pálffy Alberttől.
Méhany adat kulturális tényezőink mérlegéhez. — Földes Bélától.
Turgenyov Iván. — r.
Költemények: Ablakomból. Góbi Imrétől. — Az első őszkezes. Tennyson Alfréd után angolból. Hegedűs Istvántól.
A pénzügyi realigazgató elnöke. — Heltai Ferencztől.
Ipolyi Arnold az operaház festményeiről. — Ampelos ól.
Ertesítő. Jókai Mór: Szeretve mind a vérpadig. Történelmi regény. — d. — Fustell de Coulanges: Az ókori község. Fordította Bartal Antal. Csengery Jánostól. — Bucher V. és Bánóczy J.: Magyar zsidó szemle. — r. — Szinyei József: Finn-Magyar szótár. Dkp. — Ballagi Aladár: Kecskeméti: V. Péter ötvösökönyve. Pulszky Ferencztől. — Grecsák H. Budapesti Taglakt. — g. — Néhány észrevétel Vécey Tamás cikkére: A gyűlési szabadság a mai alkotmányokban. Grünwald Bélától.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatzor jelent meg 80-90 ivnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi számlóvó változott át, s megjelen évenként tizenkétszor 120 ivnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A Budapesti Szemle tájékoztató igyekszik a magyar közönséget eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szak tudomány és a művelő közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett lehető széles terít nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémiá nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéshez egész évre 12 frt. félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvtárban elfogad. Bécsben, Szélinaki György es. kir. egyet. könyvtár, I. Stefánplatz Nr. 6.

Az előfizetési pénzek az alulírt társulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvtárosokhoz, a kik szintén föl vannak hatalmarva elfogadásra.

FRANKLIN-TÁRSULAT,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapeston.

HAZAI IPAR

RIGLER JÓZSEF EDE
budapesti gyártelepének legújabb készítményei

ADRIA
Humorisztikus levélpapír,
a „Bolond Istók” és „Boraszem Jankó” című humorisztikus élelcsep alakjával.

Ezeket kívül ajánlom szintén saját készítményű sárgás angol modori „Stuart” vagy francia modori szines levélpapírjaimat jelvényekkel u. m. Pusztai élet, Hangly és Virágpapír címűeket vagy pedig jelvények nélkül, melyek szintén nagy választékban kaphatók belvárosi raktárban kecskeméti utca 13-dik szám alatt.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve. 1430

Gyártelep: VI. rózsza-utca. 55. sugárúrtól jobbra.

A régi jó hírnévek örvendő 1635

Budai vizgyógyintézet,
mely céljának megfelelőleg teljesen korrektil an felszerelve, s a hol eddig sok ezer idült beteg talált enyhet és felgyógyulást, továbbá a

Svábhegyi vizgyógyintézet,
melynek rendkívül szép fekvése valódi unicum, építése nagyszabású, berendezése pedig mintaszéri, minélfogva a legelőkelőbb vizgyógyintézetekkel bátran mérkőzhet, a t. é. közönségeknek vizkúra, massáže és villamgyógy módra szíves figyelmébe ajánlatik. Mindkét intézet programját kívánatra megküldi

Dr. Vaskovits János a budai és svábhegyi vizgyógyintézet igazgató-felügyelője.

ANDEL J. ÖVSZERE
A MOLY ELLEN.

Moly elleni övszerem a legbiztosabb védelmet nyújtja arra, hogy a téli ruhákba, szőrmébe, hatorokba, stb. a rendkívül károsító moly ne fészkelje magát; a leghatásosabb és legsalhatatlanab különlegességekkel van úgy összeállítva miszerint annak biztos hatására teljesen számolhatni.

Ara üvegenként 25, 35, 50 és 70 kr.

ANDEL J.
tengertúli
rovarpóra.

Nem tévesztendő össze a közönséges feregporral. A tengertúli por direkt készített specialitás s biztos hatása. Alkalmazása új szerkezetű s olcsó 1579

féreg-porzó fecskendő

Által történik. — Az említett por, mondhatni, természetfeletti erővel bír, kiirtja a poloskát, bolhát, svábogarat, munkaféreg, molyt, legyet és hangyaféregt, egyáltalán az egész féreg lét csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a féregből semminemű maradvékot sem hagy vissza. Ara üvegenként, 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab feregporzó gép ára 45 kr.

Budapestben Török J. gyógyszerésznél, király-utca 12.

Továbbá B.-Csaba: Badics. Besztercebánya: Gollner. Brassó: Jekelius. Eger: Köllner. Eszék: Dienes. Kalocsa: Horváth. Kecskemét: Katona. Komárom: Kovács. Léva: Medvezy. Losoncz: Kirchner. Miskolc: Szabó Gyula. Munkács: Traxler. N.-Várad: Molnár. Pozsony: Piszitör. R.-Szombat: Liszka. Szarvas: Baris. Szekesfehervár: Dieballa. Zólyom: Stech.

EREDETI KELETI RÓZSATEJ
(Original orientalische Rosenmilch)

A bőrnek rögtön, nem pedig hosszabb használat után, gyöngés, vakillanó, fiatal, üde színezetet ad, mint ez semmi egyéb szer által el nem érhető; a májfoltokat, szőrtüszőporsókat, bőrtájak, ráncolat, vörösséget, napégést, s a bőr mind-n kivirágását, valamint minden sárga vagy barna borsint azonnal eltávolít, s egyformán alkalmas minden testrésze 1 frt.

Balsamina-szappan hozzá, á 80 krajczár.

TANNINGENE.

Egyetlen legjobb, glommentos, jóállás mellett ártalmatlan, azonnal hatású bőr hajfestő szer minden színű hajra, különösen pedig sötétre és fehér hajra (szakáll és szemöldök is), melyek egyszeri használat mellett is ugyanazon hibátlan, fényes, tetszés szerinti szőke, barna vagy fekete hatással természetesen színt vissza nyerik, melyivel megoszulást előtt bírtak, és melyet sem szappannal mosás, sem gőzfürdő el nem enyészít. Epen így a fűtőben alkalmazott hajfestő szer vörös és kelevőzetlen színi hajfestésére, melyeknek ezáltal minden tetszés szerinti szép, természetes színt kell nyerniök; á 2 frt 50 kr.

E különlegességek elismeretesen vannak megvizsgálva, törvényesen védve, és azokat kezeség mellett határozottan ártalmatlan, valódi minőségben szállítja a készítő 1027

Czerny Antal J. (Russ Károly utódja)
Külföldről nyolcszáz évi múltat. — Ez a készítő gyűjteményekben: Budapest: Török J. király-utca 12. továbbá Stupa Calvin-ter és Telkesy (Buda). Komárom: Kirchner, a szepcsenhez. Debreczen: dr. Rótschnok. Miskolc: dr. Herz. Kassa: Wundschek. Temevár: Tarcazy (Gyár). Szeged: Barcsay. Gyulafehérvár: Fröhlich, valamint sok más jeendő gyógyszerésznél és illatszerekkereskedésben. — Süvegese kérik azonban a gyártmányokat pontosan megnevezni, ha az én, Czerny Antal J. nevével ellátott védjegyet viselik; e mintán czikk ugyanazon név alatt lesznek a kereskedésbe hozva, melyek egészen hatarsékkéül. — Kimerült tervezeteket összes különlegességtel kérésre ingyen és bérmentve küldök. Nevezsírnt hátkoromb a következők saját gyártású czikkéi: gyűjtemény: haj-balszam, Eau Miraculeuse, billypor, Eau de Lavande, Hercegné-víz, conifera-spirit, szájvíz, fogpor, pipere-szappan, Brillantino, Cold-Cream, Glycerin-rosz-creme, fejbortörp-víz, Eau de Cologne, Extraits d'odeur (60 fajta), hajörvénycsók, esszencia, aranyoske-víz, tanningen-kenőcs, pirosló, hajolajok; továbbá gyomor-likörök, malta-conserve, sító-por, lénta-esszencia, lakt és börtentartó szerek, stb. stb. — Egyenként a gyártás anyagát 4 frt-ot többet kitév, megrendelésre vésztelvénymentesen szállítanak; nagyobb megrendeléséknél még ezenkívül engedelmény. (Lásd a tervezet). — Kérem a hirdetés előforduló szöveg cizéjéből megírni, milyen az csak nekik jelenik meg.

KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉKJA
évek óta kipróbált, jeles szer

köszvény, csúz és idegbántalmak ellen.

Jelesnek bizonyul ficzamadások, az izmok és idegek feszültsége, véraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi görcsök (lábikragörsc), idegfájás, s kötelek után származott daganatok ellen; főként erősítő szer nagyobb fáradságok, gyaloglások, stb. előtt és után, valamint előhaladott aggkorban beállott gyöngeségeknél.

Valódi minőségben a következő cézgeknel: Budapeston nagyban: Török József gyógyszer, király-utca, Strobenz testv., Thallmayer A. és Seitz, Pillich F. (kerpesi udvar); Kochmeister Frigyes utóda.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JANOS
kerületi gyógyszer. és ca. k. udv. szállítónál Kornenburgban.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Ezen kívül a koronaországok majd minden gyógyszer-tárában vannak letétek, melyek a vidéki lapok által időnként közödmásra hoztatnak.

Szíves megfigyelésül. E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda köszvény-folyadékát kérni és arra figyelni, hogy ép úgy minden üveg, valamint a carton is a fennebbi védjeggyel van-e ellátva. 709

Szerencsés esetben **500000** márka

A nagy, Hamburg állam által biztosított, pénzkioszlás a legnagyobb kedveltségnek örvend a kisorsoláshozandó nyerevények gazdagságánál és a pontos nyerevénykiírtés legnagyobb biztositóka által. A terv határozatainak megfelelőleg egy külön e célra kirendelt főigazgató által vezetettik, az állam részéről ellenőrizve. Keves hofolyása alatt az elsőtől a hetedik osztályig 100.000 sorsjegy közül 50.500 sorsjegy biztos nyerevényre huzatik ki. Ezek alatt vannak főnyerevények esetleg 500.000 márkáig; különleg azonban:

1 nyerev. á m. 300.000	26 nyerev. á m. 10.000
1 nyerev. á m. 200.000	56 nyerev. á m. 5.000
2 nyerev. á m. 100.000	106 nyerev. á m. 3.000
1 nyerev. á m. 90.000	253 nyerev. á m. 2.000
1 nyerev. á m. 80.000	6 nyerev. á m. 1.500
2 nyerev. á m. 70.000	515 nyerev. á m. 1.000
1 nyerev. á m. 60.000	1036 nyerev. á m. 500
2 nyerev. á m. 50.000	2920 nyerev. á m. 145
1 nyerev. á m. 30.000	19.463 nyerev. á m. 200
5 nyerev. á m. 20.000	150, 124, 100, 94, 67, 40, 20
3 nyerev. á m. 15.000	

Ezen nyerevényekből az első osztályban 4000 sorollatik ki 157.000 m. összegben. — Az 1. oszt. főnyerevény 50.000 m. tesz s a 2-ikben 60.000, a 3-ikben 70.000, a 4-ikben 80.000, az 5-ikben, 90.000, a 6-ikben 100.000, a 7-ikben azonban esetleg 500.000, illetőleg 300.000, 200.000 stb. márkára emelkedik.

Az első osztály nyerevényhuzásához 1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt o. é. 1 fél „ „ 1.75 frt o. é. 1 negyed „ „ .90 kr. o. é.

Az összeg beklidése után, bankjegyben, postaltalvány mellett vagy postabélyegben, a beérkező megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kézhaz kapja mindenki az állam ezimerevél ellátott eredeti sorsjegyet és egyidjüleg a hivat los tervet, melyből minden közelebbi, mint nyerevénybeosztás, huzás ide-je és a különböző osztályok beletéi megtudhatók. A huzás után azonnal megkapja minden résztvevő a hivatalos államczimerez nyerevénylajstromot, mely világosan feltünteti a nyerevényeket és is illett számokat, melyek nyertek. Kifizetése a nyerevényeknek természetleg, pontosan, állami garancia mellett történik.

Kívánatra a hivatalos tervet előlegesen és ingyen megküldjük, továbbá hajlandóságunkat nyilvánítjuk arra nézve, hogy nem tetsző sorsjegyeket, ha azok a huzás előtt kellő időben visszaküld-tnek, ismét visszavenni és az érte járó összeget haladéktalanul visszafizetni. Miután ezen nyerevénykiosrolásra naponkint igen jelentékeny számú megrendelések érkeznek hozzánk, kérjük emélfogva, hogy minden megrendelést pontosan eszközölhessük, azokat mihamarább mindenesetre azonban

1884. évi június hó 11-ike
előtt közvetlenül hozzánk juttatni.

VALENTIN és Tsa
banküzlet Hamburg.

Az 1. oszt. huzása tervsz. 1884 jun. 11- és 12-én fog vágdom on

Szerencse és véletlen. Mindenki abban az előnyben részesül nálunk, hogy eredeti sorsjegyet közvetlenül, közvetítő közbejárás nélkül kapja és ezáltal mindenki nemcsak a nyerevénylajstromot kapja meg legelőkelőbb idő alatt a huzás után felosztás nélkül, hanem az eredeti sorsjegyet is a szerzesrnt megállapított árban, minden túlfizetés nélkül. 9917

VASÁRNAPI UJSÁG

24-IK SZÁM. 1884. BUDAPEST, JUNIUS 15. XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félfévre 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 2 frt, félévre 1 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre 3 • KIRALYI előfizetéshez a postaiilag meghatározott viteldíj is eszandandó.

AZ UJ ORSZÁGHÁZ ÉS ÉPÍTŐJE.

Orsz- és Törökországot kivéve nincs több Európában abszolút monarchia. Szabad, alkotmányos állam a többi mind, melyben a nép maga intézkedik sorsa fölött, mint a köz-társaságokban, vagy legalább részes annak intézésében, mint az alkotmányos monarchiákban, a hol a nemzet egyenrangú tényező a koronával saját törvényei megalkotásánál.

S ez általános uralomra jutott alkotmányos érzület külső jelekben is kifejezést siet nyerni a nemzetek életében. A közel hatszáz éven át abszolút hatalommal kormányzott Ausztria ez évben fejezte be Bécsben azt a nagyszerű épületet, melyben az örökös tartományok birodalmi tanácsa, a népképviselők és az urakháza alkotja a törvényeket. Németország császára pedig épen e héten tette le Berlinben az alapkövet a német birodalmi tanács épületéhez, mely egyuttal Németország egységének és alkotmányának monumentuma lesz.

tartá első ülését, melyen az építés programját kezdték megállapítani. Mindenek előtt azzal a kérdéssel kellett tisztába jönni, hol lenne e monumentális épületnek a legalkalmasabb helye? Eredetileg is mindjárt a tömő-terre gondoltak, mint a mely a budai várral szemközt, a Duna balpartján igen alkalmasnak mutatkozott egy messziről szembeötölő nagyszerű épület elfogadására. Némi aggodalmat keltett ugyan a kiszemelt hely környezete, a zajos gyárak, az Uj-épületnek nevezett kaszárnya s különösen laza talaja, mely a Dumától elhódított helyen, ugyanon feltöltött anyagból állván, igen költséges alépítmenyt, czölöpözést tesz szükségessé, a mi az al-dunapart vámpalotáját is jelentékenyen drágábbá tette a tervezettnél. Ez ellenében azonban

folhozott, hogy a mennyivel többbe kerül a talajépítés, annyit lehet megtakarítani a Duna közvetlen közelsége folytán a roppant anyagszer szállításánál s az új országház helyül utóvégre is a tömő-ter lön megállapítva, melyhez később e tér környezete is hozzávetetett, úgy hogy most az országházat a Duna hozzászában, főhomlokzatával Buda felé nézve lehetett tervezni.

A program több rendbeli albizottságok kiküldése s ezek tanácskozásai után végre részleteiben is megállapították, meghatározattak az építési föltételek, s ezek alapján pályázat hirdetését határozatuk el, mely 1882. ápril elején tíz havi időtartammal ki is hirdetett.

1883. január 28-án tartá az országos bizottság legközelebbi ülését, melyen a beérkezett

Klász György fényképe után.
STEINDL IMRE, AZ UJ ORSZÁGHÁZ ÉPÍTŐJE.

pályatervek átvételéről történt intézkedés. A pályatervek megbírálására bizottság küldött ki, melynek tagjai voltak: Tisza Lajos, b. Liphay Béla, Hieronymi Károly, Visontai Kovács László, Ybl Miklós, Pártos Gyula, jegyzője Ney Béla.

Ezek véleménye alapján mondta ki a nagy bizottság bírálatát, mely szerint a beérkezett husz pályamű közül díjat nyertek a következők:

Az «Alkotmány I.» jellegű bír., szerzője Steindl Imre műegyetemi tanár.

A «Patres conscripti» jellegű, szerzője Hausmann Alajos műegyetemi tanár.

Az «Alkotmány II.» jellegű, szerzői Schickedanz Albert és Freund Vilmos budapesti építésszek.

Végre a «Sancti Stefani Regis» jellegű, Wagner, Kolina és Bernd építésszek.

Ezek felül megválasztották még két terv, a «Magyarország nem volt, hanem lesz» jellegű Förster Emil bécsi építészti és a «Moriatur pro rege nostro» Fellner és Helmer szintén bécsi építésszek.

Mind eme tervet 1883 április 23-ától május 7-ig voltak kiállítva.

Ekkor a nagy bizottság újra albizottságot küldött ki a végleges terv beszerzése végett. Alapul Steindlnek első helyen jutalmazott pályaterve fogadtatott el, mint a mely leginkább látszott megközelíteni a bizottság intenczióit. Az albizottság érintésbe tette magát a tervezővel, ki aztán háromszor dolgozta át tervét az albizottság kívánata szerint. Az így átdolgozott tervezetet a nagy bizottság is elfogadván, az törvényjavaslat alakjában a tavaszon az országgyűlés elé terjesztetett.

Mind a képviselő, mind a főrendiházban beható vita fejtett ki a törvényjavaslat fölött. Különösen a stíl megválasztása és a terv költségessége ellen emeltetett kifogás.

Steindl terve ugyanis góth stílusban tartva, melyet sokan inkább helyenvalónak tartottak volna valamely nagyobb szerű székesegyháznál, vagy tudományos czéla használandó intézetnél, de nem a népszabadság templománál, melynek nem sötét, nem komor, hanem inkább derült bangulatot kellene költeni a szemléltetésben. Kifogásoltatott az, hogy a góth épület különálló jellegével rontani fogja a renaissance-stílusban épült Dunapart öszhangját, hogy továbbá alig levén előtér a Duna felé, míg egyrészt akadályozni fogja a közlekedést, másrészt éppen főhomlokzata felől nem nyújt kellő áttekintést. A ki egészében látni akarja, hajóra kell szállania, vagy a budai, oldalra átmennie, akkora távolból pedig elvész a góth építész minden ornamentikai előnye, mely éppen a részletek által érvényesül.

A képviselőházban leginkább Tisza Lajos, a főrendiházban Ipolyi Arnold püspök szállottak sorompóba a góth stíl védelmére. Szerintük az országháznak olyannak kell lenni, mely a Duna mellett jelképezze a magyar állameszme hatalmát, a magyar alkotmány megdönthetőségét. Ezt pedig leginkább lehet kifejezni a góth stílus által, mely az építészeti fenségnek netovábbja s az építészeti virágzásának tetőpontja. Hogy a dunasori házak öszhangját megzavarja, az csak előnye, mert magára vonja a figyelmet s az is renaissance stílusban épülvén, mint a többi házak, csak egyhangúvá tenné a szép Dunasort. Az ár tekintetében is fölhozatott, hogy a góth építés nem drágább, mert nem szükséges hozzá márvány, holott az elkerülhetetlen volna a renaissance stílusban emelt monumentális épületnél.

Még erősebb kifogások emeltettek a terv ellen pénzügyi szempontból. Steindl terve tízedfél millió költséget igényel. Az ország jelen pénzügyi helyzetével ez összeget sokan

nem találták arányban állónak. A pályázatban föltétlenül volt kitűzve, hogy az épület nem kerülhet többé ötödfél milliónál, tehát a bizottság maga is elismerte, hogy annyiból is lehet emlékszerű, a nemzet méltóságának megfelelő épületet emelni. Fölhozattott, hogy rendezett pénzügyi viszonyok, virágzó gazdasági állapot mellett s ha állami életünk nem sürgetne minden ponton javítást, nem volna nehéz a magyar állam méltóságának külső jelére nagyobb összeget is megszavazni; de midőn legegységesebb szükségünkkel szemben is szűkmarkuaknak parancsol lennünk a vaskényszerűség: kétszer is gondolja meg a törvényhozó, míg egy oly jelentékeny kiadást megszavaz, mely veszély nélkül volna csökkenthető s még néhány évig hasztható.

Főlemhittetett az is, hogy a költség nem marad meg a tervbe vett 9¹/₂ milliónál, mert az csupán magára az épületre lesz szükséges. De hátra van még a berendezés, melynek ily pazar fényű épület mellett nem lehet szegényesnek maradni. Ez is bele fog kerülni vagy harmadfél millióba s ha mindent összevesszünk, az összes költség valószínűleg meg fogja ütni a 15 kerek milliót, a mi bizony csinos kis összeg, kivált az olyan országnak, a mely azt — kölcsön kénytelen venni.

Ennek ellenében különösen az hozatott föl, hogy a beérkezett pályatervek között egyetlen egy sem találtatott a mely a pályázatban kiírt összeg keretén belül az országház fogalmához kötött kívánalmaknak csak megközelítőleg is megfelelt volna. A költséget tehát okvetlen magasabbra kellett emelni, ha csak valami szegényes alkotvánnyal beérni nem akarjuk. Ezt pedig nem akarhattuk, mert egy nemzet sok századokra csak egyszer épít törvényhozásának házat. Aztán nem szabad elfelednünk, hogy egy évtized múlva a magyarok megtelepülésének ezeréves emlékét akarjuk megülni. Ez alkalomra úgy is kellett volna valami nagyszerű monumentális épületet emelnünk, melynek költségei, hozzá adva az öt milliomos országház költségeihez, aligha nem haladták volna meg az itt tervezett összeget. Legzérsebbnek látszott tehát akként intézkedni, hogy a honfoglalásnak, s ezer éves alkotmányunknak műemléke a törvényhozás háza legyen.

Igy történt aztán, hogy az új országház tervét az országgyűlés mindkét háza jelentékeny többséggel elfogadta abban az alakban, a mint azt jelen képünk bemutatja.

Az állandó országház tehát a Duna balpartján, a Margithid közelében fog állani, csaknem átellenben a budai vár Mátyás királyról nevezett s szintén góth izlésben most restaurált templomával, közvetlenül a Dunára néző homlokzattal, előtte a szabadon maradó alsó rakodóval s a Dunával, körülötte a stíluszerűleg szabályozandó és ültetvényekkel ellátandó hármastérséggel, mely akkorára van tervezve, hogy a szabadon álló monumentális épület kellő módon érvényesülhessen. Az országházat körülveendő térnek terjedelme a terv szerint mintegy 95.122 négyszög méter, vagyis körülbelül 22 hold leendő.

Három főbb utvonal fog vezetni hozzá, u. m. a Dunapart, a Nádor-utca és a váci körút felől, mely czélból az alkotmány-, az akadémia-, a Báthory- és a szalag-utczák is szabályozandók lesznek.

Az országháza olyképen lesz elhelyezve, hogy keresztelvénye egyrészt találkozzon a 28 méterre kiszélesítendő alkotmány-utca tengelyével, másrészt a homlokzat főfala közvetlenül a dunai felső rakodó falára állíttatik, csak egy kis széle maradván a gyalogközlekedés számára.

Az épület u. n. szökellekek által megtört hosszukás egyenközény, mely a Dunapart mérsékelt hajlásához alkalmazkodik. Összes hossza 260 méter, legnagyobb szélessége 115 méter, összes területe 16,275 négyszög méter, míg a fallal beépített terület 14,159 négyszög méter.

Az épületnek lesz összesen 14 nagyobb udvara, 4 világító udvara, egy fölépcsője, 18 nagyobb melléklépcsője, 10 kisebb melléklépcsője. Összes helyiségei, melyek között ezuttal csak a képviselő- és főrendiház üléstermeit említjük föl, egy pinczesorban, egy földszinti sorban, egy fölémeleten és egy-egy fölémeleten lesznek elhelyezve. Az épület magassága, a pinczesortól a kupola által fődött közös csarnok tetéjéig, megközelíti a 27 métert.

Az épület belső berendezésének ismertetését egy közelebbi alkalomra kívánjuk fönntartani. Ez alkalommal az új országház tervezéséről akarunk még megemlékezni, kinek tehetsége iránt még azok is legteljesebb elismerésüket fejezték ki, kik tervét kifogásolták s kinek ez alkotását, mint a melyre a magyar művészet büszke lehet, azok is kiemelték, a kik az országháznak ily arányokban kifejtését jobb időkre szeretnék volna halasztani.

Itt átadjuk a szót egy szakértőnek, ki az országház építőjéről a következőket írja lapunknak.

Steindl Imrétől ma — az építő művészet terén — sokat vár a baba. Egy páratlanul nagy szabású földadat méltó megoldását várja tőle, a mi ha sikerül neki, nevé megörökíti a műtörténelem lapjain. S abban, hogy sikerül, nincs ok kételkedni: Steindlben megvan az alkotó képesség, bir művészi multtal és nemes ambícióval, széles tanulmányok alapján áll, van nyugodtsága és kritikája, hogy a mit tesz, azt komoly megfontolás szerint és meggyőződésből tegeje és mer tenni olyat, a mi elűt a chablontól, mer elindulni kevésbé taposott ösvényen, még akkor is, ha az irány, a melyben halad, nem «népszerű» is. És e mellett aránylag fiatal — alig 45 éves — és nemesak abban szerencsés, hogy oly feladat jutott számára, a melyre néha egész nemzedékek hiába várnak, hanem abban is, hogy a mit nyugodt szívossággal — mert helyesnek és igaznak tart — keresztül visz, azzal utóbb meghódítja még ellenzőit is, és — győz!

Egyet kívánunk neki nagy, művész élet-céljául méltó földadatahoz, hogy legyen bátorsága és kitartása: ragaszkodni művészi meggyőződéséhez; ereje: megvédelmezni a mit jónak tart, még esetleg a «közvéleménnyel» szemben is! Csak így lehet nagyot teremteni, csak így létesülhet igazi «művészi alkotás», pedig hogy az állandó országházban ilyet nyerjünk, azt óhajtanunk kell nemesak annak mestere, hanem magának az alkotásnak, s általában építőművészetünknek érdekében.

Steindl Imre előkelő budapesti polgárcsalád tagja; 82 éves atyja még él s büszke örömmel kíséri fia művészi sikereit. Imre iskoláit Pesten, műegyetemi tanulmányait Budán végezte s ekkor Schnédárnak, tanárának, mostani tanártársának segédje lön. Azután Bécsbe ment a képzőművészetek ottani akadémiájára, a hol hat évig tanult és dolgozott, Van der Null, Siccardsburg, Rosner és Schmidt, — a nagyszerű dómépítő-vezetése alatt, honnan 1868-ban hazatérve, nemsokára (1870-ben) a műegyetem rendes tanárává neveztek ki, a mi által megnyílt előtte a tér és alkalom eszméit egyrészt a tanítás útján elméletileg terjeszteni, másrészt gyakorlati alkotásai által is érvényesíteni.

Törekvése elejétől kezdve az volt, hogy kedvező stíljének: a csücsives stílus hódítson talajt, de e tekintetben a legújabb időkig föltette sok nehézséggel találkozott, úgy hogy, habár már legelső föllépésével, — a Budapest-ferencvárosi templom számára készített igen szép, csücsives tervével, — mondhatni, általános elismerésben részesült, az elismerés csak «elméleti» maradt s a csücsives stíl-iránnyal gyakorlatilag keresztülhatolni meg a tényleg általa épített új városházánál sem bírt, úgy, hogy kénytelen volt ott is, valamint a műegyetem és állatorvosi tanintézet szép épületeinél, újabbban a debreczeni «Bika» szálló építésénél és számos magán-épületeinél is az olasz és német renaissance idomaihoz fordulni.

Működése a csücsives stíl terén eddig csak a restaurálásokra (Vajda-Hunyad, kassai dom, bátfai, máriafalvi, jáki templomok) és arra a gr. Gyulay-féle mauzoleumra szorítkozott, a mely a budai temető egy pontját díszíti, s a mely valódi gyöngye az e fajú építőműveknek. De most előtte áll művészi vágyainak netovábbja: a parlamentház építése: itt lesz alkalma mindazt, a miről eddig álmodott, a mit gondolt és érezett, megvalósítani, és eszméit köbe vésvé megörökíteni.

Legyen hozzá ereje, kitartása!

KEMÉNY JUDIT.

— Történelmi beszély. —

Irta: P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Folytatás.)

IV.

A Rákóczi-fölkelés mozgalmai utókorszakában, a nemzeti ügy hanyatlásán kívül, még egy más óriási csapás is érte a nemzetet: egy iszonyu pestis-ragály, mely annyiaval borzasztóbb mérvben szedte áldozatait, mivel a folytonos polgári háború az országot rendes viszonyait feldúlta, az erkölcsöket elvadította és mert közel egy század óta semmi hasonlatos elő nem fordulván, az ismeretlenség és tájékozatlanság a csapást annál borzasztóbbá tette. Igen érdekes elolvasni e kori krónikáinknak előadásait, különösen Csereyét, ki élénk képet nyújt a zavaros és borzalmakról, melyek Erdélyben ez idő szerint mindennapiak voltak. Miként haláltak ki egész falvak; hogyan hagytak magukra uton-utólen a szenvedők; hogy zárták el kordonnal a községeket vagy házakat, melyekben a ragály kitört, midőn a félelmében minden józanságot és emberi érzést levetkezett tömeg az egészségeseket is együtt kényszerítette meghalni, és pedig éhen veszni, a betegekkel.

E korszakban báró Kemény Simon és családja, mely a Rákóczi-féle hadak kiszorításával Görgeyent elhagyta volt, az egészségesek fekvésü maros-vidéki kastélyba, Csombordra költözött.

Egy szép októberi napon, midőn itt a családot újból felkeressük, csak a nagyasszonyt és Juditot találjuk otthon; mert a férfiak részint hivatalos, részint gazdasági dolgokkal voltak elfoglalva.

A két nő az udvarház kertjének egy kimagasló pontján, szádos díofa árnyában foglalt helyet, mely alól gyönyörű kilátás nyílt Erdély nyugati havasainak csipkeszerű ormaira; azon innen a barátságos enyedi szőlőhegyekre és a lábaik alatt néhány öl mélységre tavakigyzó Maros vízének bújaszó völgyére.

Ez volt a nőknek legkedvesebb munkahelyük; ide hozták, ha az idő alkalmas volt, reggelijöket s néha még estebédjüket is.

— Istenem, — mond a nagyasszony, kit az utóbbi évek nagyon megviseltek, — minél job-

ban érzem erőim hanyatlását, annál jobban tudok gyönyörködni a természet szépségeiben. Talán ösztönül adta azt a jó Isten, hogy egyre jobban megszeressük a földet, midőn közelünk azon korszakhoz, melyben örök pihenőre kebelébe térünk.

— Ne ijesszessen édes jó anyám, — mond bánatos hangon Judit, — kihez forduljak én akkor, ha az az egy is elhagy, a ki e földön még közel áll szívéhez?

— Bizony kedves jó leányom, e gondolat elég aggodalmat okoz nekem. Jobban is szeretném én, ha már férjhez mentél volna valakihez; hiszen úgy is annyian kértek.

Judit egy sóhajjal válaszolt.

— Azt hiszem, édes anyám lelkem, hogy a férjhez menetel czélja éppen az, hogy egy olyan barátot szerezzünk magunknak, ki bizalmával és rokonszenvével szülőink helyét pótolja: úgy de én még ilyen embert nem találtam.

— Az a bizodalom és az a rokonszenv csak később szokott kifejlődni, — mond a nagyasszony, — látod, magam is alig kétszer-háromszor láttam atyádat, midőn szülőim eljegyeztek vele: s azért mégis tisztességesen végig éltek e hosszú és zivatros életet.

— Hátha, — mond Judit, — a jelentkezőket egy más eszménykép előzte meg, kinek lelkünkbe vésett alakja nem tűri meg az ujon jötteket?

A nagyasszony megütöközve tekintett leányára, mintha szemeiről egy fátoly lassú aláhanyatlását észlelné.

— És neked lenne ilyen ideáid? — kérde kétérdő hangon.

— Fájdalom, van, édes lelkem anyám.

— És ki legyen az, ha szabad kérdeni?

Judit egy pillanatig habozni látszott, de aztán éppen felelni készült: midőn egyszerre Anikó szobaleány csörtetett át a kerten, arczából egészen kikelve.

— Nagyságos báróné! — kiált már jó távolról — Szent-Királyról jött kocsisunk igen rossz újságot hozott, melyet alig merek megmondani.

— Nos mi az? — kérde a nagyasszony rémült hangon.

— Hát csak az, nagyságos báróné, hogy Szent-Királyon kiütött a pestis és az egész nép lázadásban van. Ma egy ur érkezett a faluba és beszállott egy bizalmas emberéhez, hol lábáról leverte az a borzasztó nyavalya és Marci kocsis azt mondja, hogy a nép körülvette a házat, a hol ez az uraság fekszik; egy lelket sem bocsát ki a házból, sőt azzal fenyegetőznek, hogy reagyujtják a szalmafedeleit.

— Eredj csak, ne lelkendezd itt, — mond Judit kisasszony, — küldd ide Marci kocsist, majd az okosabban tudja elmondani a dolgot.

A szobaleány elsietett és nemsokára Marci kocsis jelent meg; egy jóképű harminczes évű ember, ki kora gyermekeségétől az udvarban növekedett fel.

— Nos Marci, mondja el kend, mi történt Szent-Királyon? — kérde Judit, — de sem többet, sem kevesebbet ne mondjon kend a valónál.

Marci kocsis aztán előadta szelében, hosszában a dolgot, de csakugyan oda lyukadt ki, a hova Anikó, a szobaleány.

— Hisz az borzasztó, — kiált fel Judit kisasszony, — hogy a beteg embert megégessek, vagy éhen vesztsek el! És nem tudja kend, hogy ki lehet az a beteg uraság?

— Dehogyan nem tudom kisasszony; hiszen megmondották ott az emberek: nagyságos Barcsay Mihály uram.

Juditnak a kerti asztalra kellett fogózkodnia, hogy e név hallatára egyensúlyát el ne veszítse. Beletelt egy pár perc, míg a sebes

roham, mely szívet és fejét egyszerre elkábította, lassanként lecsillapult.

— Menjen kend Marci és fogjon friss lovakat a hintóba; azután kérjen magának tarisznyára valót, mert néhány perc múlva visszaindul.

Marci kocsis elsietett, a nagyasszony pedig rémülve állott fel helyéről.

— Az Istenért, mit szándékozol tenni?

— Ha atyám, vagy bátyám itthon volnának, őket kérném meg, hogy menjenek a beteg segítségére: így magam megyek.

— De azt már meg nem engedem, — mondja a nagyasszony, tőle alig várható határozottsággal és leánya kárját megragadva, — menjen a pap, vagy az ispán.

— Az ispánra ott nem hallgat senki; a mi papunk pedig igen félnék ember.

— Nem bánom, de téged nem bocsátalak.

— És mégis úgy kell lenni, — mondja Judit, könnyű szemekkel. Hallgasson meg édes lelkem anyám. Az az eszménykép, kiről előbb beszéltem, nem más, — mint Barcsai Mihály. Édes anyám jól tudja, hogy mivel tartozom neki: ezzel az egy étellel, a melyet ő mentett meg, én szeretem Barcsai Mihályt; szívemnek minden dobbanása, agyammak minden gondolata az övé; és én vagy Barcsai Mihályné leszek, vagy örökre pártában maradok.

— És nem ismered azt a retentő átkot, mely a Barcsai- és Kemény-familia között ki van mondva?

— Ismerem, de azt is tudom, hogy a jó Isten nem a szavakat, hanem a tetteket mérleget. Midőn Barcsai Mihály kimentett a martalócz körmei közül: erősen föltettem magamban, hogy azt az erős átkot ki fogom engesztelni, bármi áron: és a jó Isten alkalmat nyújtott reá, hogy szándékomat végrehajtsam.

Kemény János fejedelem három Barcsayt öletett meg politikából és családi gyűlöletből: nekem pedig az Isten immár most a harmadik Barcsayt engedni megmenteni; és nem hiszem, hogy a szeretet munkája Isten előtt el ne törőlné a gyűlöletét és az anyai átkot!... Vagy mit akar édes anyám? Kívánhatja-e tőlem, hogy azt a férfit, kit szívből, lelkemből szeretek, ki életemet mentette meg, itt a szomszédban, alig néhány puska lövésnyire nyomorultul elveszni hagyjam, midőn egy bátor lépéssel megmenthetem?

— De hát a pestis?

— Kálvin hitében növekedtem. Ha Isten végzése az rólam, hogy e rémitő ragály áldozata legyek: a halál angyala itt is fölkereshet; köztapasztalás, hogy a pestist azok kapják meg leg hamarabb, kik félnék tőle, — én nem félek. Ha Barcsay Mihály csakugyan pestisbe esett: akkor hadd vesszek vele én is; úgy sincs e földön több keresetem. De hátha nem is pestis az a betegség, mely Barcsayt leverte lábáról? Hisz ő kegyelme nem jön pestises vidékről! Maroszkében volt: és én tudom, hogy éppen hozzánk igyekezett.

— De mit fog mondani atyád és bátyád, kik érzelmeidről semmit sem tudnak és ha tudnának, azt határozottan elleneznek?

— Az az ő dolguk: én követem Isten parancsát, melyet az érző emberi szívbe oltott.

— Ne menj el gyermekem, kedves egyetlen leányom, — kiált a nagyasszony, leánya nyakát körülfontva, — elveszted magadat; és ha a pestis el nem ragad, elveszi a világ jó híredet. Ugy-e nem mégysz el az én engedelmem nélkül?

— Nem voltam-e édes anyámnak mindig hű, engedelmes leánya?

— Az voltál, kedves gyermekem; nem is panaszkodtam reád soha!

AZ UJ ORSZÁGHÁZ. — STEINDL IMRE ELFOGADOTT TERVE.

ber bejön, felhajt egy kórtyó kávé, megszólít néhány ismerőst, s azzal megint ki.

Hazamenet — már sötét van — megállunk egy más kicsiny kávéház előtt; három ember tánczol benne szerény lámpavilágnál, valami rekedt hurpengetés mellett. Néző nincs; csak magokat mulatják. Kettő harisnyát visel, a harmadik fehér nemez-csizmát, kis hajtókával; mind bugyogósak, hosszú bojtú görög fezzel (ez nagyobb a töröknél, s oldalt lehajlik). Össze vannak fogódzva, s rövidebb-hosszabb ivekben elé s hátra lejtnek, könnyű, festői lépésekkel. Tudva, hogy nézzük őket, még cifrábban rakják. Ez a kió-i tánc.

A vacsora vigan foly; több vendég is van; gazdánk egyre élcel; fájdalom, görögül, mert a francziát nem igen bírja. Majd énekre gyújt, s jellemző dolog, hogy bár csaknem a babonáságig vallásos, templomi zenét parodizál. A társaság férfi része khórásban kísér, hangos nevetés közt, a nők szegyenkeve mosolyognak. Így tart ez vagy egy órát. Végre átmegyünk a szalounba. A ur magas jókedve nem egészen tetszik

TÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS A MÓROKNÁL.

Az Afrika éjszaki részein több mint egy évezred óta megtelepedett s ma már valóságos törzslakoságot képező mórok sajátos önálló művelődést teremtettek meg, mely bármennyire hasonlít is keleti rokonai és hittársai viszonyaihoz, sok igen érdekes részletben eltérő amazoktól s az európaiak figyelmét méltán magára vonja. Egy ily érdekes részletet mutat be jelen képünk, mely nemcsak minden vonásában élethű realitással, de egyúttal a művészet segédeszközeivel is hatásosan csoportosít egy törvényszéki jelenetet. A kép alkotója *Moregas* spanyol festő, ki kétségkívül a helyszínen tanulmányozta a tárgyat s talán ott is csinált vázlatot; a menyire az öltözetekből ítélni lehet, az ábrázolt esemény színhelye Marokkó császárság, ez ország, mely egész a legújabb időkig teljesen ellenállott az európai beavatkozásoknak s Algírral és Tuniszszal összehasonlítva még ma is a nemzeti mór műveltség klasszikus földjének tekinthető.

A tárgyat ily hiven és világosan visszatükröző kép különben mint tanulmánydarab is igen érdekes. Ki e képet figyelemmel nézi, az éjszakai mórok külsőjéről, öltözetéről s némi részben szokásairól is elég tiszta fogalmat alkothat magának. Érdekes a képen látható épületrajz is, mely egész hiven tünteti föl az arab művészet pepecselő, de alapjában véve izléses munkáját. Valószínű, mint ez a mohamedán világban éppen nem ritka eset, hogy a jelen tárgyalás színhelye nem kizárólag törvényszéki épület, hanem egy nagyobb mecset előudvara, hol a polgári és egyházi hatóságok időről időre össze szoktak gyűlni, hogy nyilvánosan intézzék el az ügyeket. E helyen történnek rendszeren a népgyűlések s fontosabb nyilvános szertartások is, és valószínű, hogy e helyen fogják kivégezni a képünkön látható bűnöst is, ha a sor arra kerül. A mohamedán komoly nép s nem igen könnyen oszt kegyelmet, ha a vádlott bűnösségéről meggyőződött.

TÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS A MÓROK KÖZT. — MOREGAS FESTMÉNYE.

feleségének. Szeliden melleje ül, s kabátja szélét kezdi huzogatni; de ez csak olaj a tüzre. Ezalatt John s mások, egy zugban, nemzeti dalokkal mulatnak. Szolomosz himnuszát kérem. Kedvezek versszakom az, mely a szabadságot földalatti kriptában ábrázolja:

Szeresésdlen! Vigasztalásod
Csupán a vege volt neked,
És hogy az eltűnt nagy napokról,
Regélve hullasz könnyeket.

Görögül így hangzik:

Disztikisz! Paregoria
Móni sz' émenne, na lez
Perazména megalia,
Ke diigonta, na klesz.

E versben: Perazména megalia . . . az é nagyon nyitott, s a mellett, valamint az í, nagyon meg van nyujtva. A két másik e zárt, s az a mindig nyitott, rövid á. Görög szájban bővösen hangzik e két szó.

(Folyt. köv.)

A kép tárgya oly világos, hogy alig szükség hozzá magyarázó szöveget írni. A legfeltűnőbb helyet a «kadi» (bíró) foglalja el, hat törvénytudó ülökkel, kik közt a legelőkelőbb a kadi szomszédságában ülő, hosszú szakállu sejk, mintegy jelezve, hogy Marokkóban, s általában a móroknál a politikai és egyházi hatóságok szoros összeköttetésben vannak egymással. Mindannyian nem padon, hanem keleti szokás szerint szőnyegen ülnek, míg a félig meztelen vádlott előttök a kövezeten nyul végig s két kezét egyszerű fabéklyó köti össze, mutatva vádlotti minőségét. A képen feltüntetett jelenet pillanatában valószínűleg a fő terhelő tanut hallgatják ki, a ki ott látható a bírák mellett, a mint reámutat a vádlott előtt végig terített véres «abayah»-ra azaz a meggyilkolt posztóruhájára s a gyilkos késére. Világos e jelekből is, hogy a tárgyalás oka gyilkosság. S hogy az eset feltűnést keltett, mutatja az a körülmény is, hogy a főtanu vallomását s valószínűleg szenzációs nális leleplezéseit akkora tömeg kíváncsi hallgatni, hogy három lovas rendőrnek kell őket rendben tartani.

EGYVELEG.

* A női orvosok száma, kik kizárólag orosz egyetemeken nyertek oklevelet, 350. Ezek közül a nagyobb rész a fővárosokban működik, magában Szentpétervárt száznál több van.

* Huszonhat évig hallgatott makacságból egy ohioi nő férjével szemben, mivel egyszer összeveszett. Huszonhat év múlva azonban a nő súlyos beteg lett s ez alatt megszólalt s midőn felgyógyult, ismét beszélt s kedélyes életet folytat férjével. Ha ugyan ez az eset nem amerikai «kacsa».

* Rózsapiros öltözetet használnak most Párisban a tavasi mulatságoknál kizárólag. Az egyenlő szín nem okoz kellemetlen látványt, mivel a nők ügyesen tudják azt változtatossá tenni s különféle kép felidézíteni.

* Az ércpénzeket idővel megüledő piszok között egy német botanikus igen sok mikroszkopikus szervezetet, köztök gombamagvakat, különböző baktériákat s két eddig ismeretlen algafajt is talált, melyeket *Pleurococcus monetarum* és *Chroococcus monetarum* nével jelölt. Nem valószínűtlen tehát, hogy az ércpénz is hozzájárul a ragályos betegségek terjedéséhez.

KORTESVILÁG A FŐVÁROSBAN.

A mostani választások valóságos csaták a vidéken. A török-muszka háborúk színhelyei egészen eltörpülnek, a hol az orosz lapok szerint soha sem volt több «egy halott»-nál.

Az alkotmány igazán olyan növény, melyet vérről kell öntözni.

De megtűr más folyadékok is. Van szörnyű fogyasztása borsnak a munkaidőkben! De hát az ország dolga elvégre is elsőb a szénagyűjtésnél! s most minden ember beleszólt a kormányzatba. Ez az egy hónap az, a mikor a nép az «ur» — s a ki ur, annak derogál dolgozni. Hajrá mulassunk!

De akármilyen izgalmasak is a vidéki vá-

Nagy furfanggal csinálják, kivált az Erzsébet-városban. Mikor ötven keresztény szavazatot összehoznak Eötvös javára, ugyanakkor csupa taktikából ötven szegény zsidót áteresztenek a Matlekovics pártja: ne mondja a világ, hogy a zsidók nem tartanak a kormánynyal; ha azonban szükség lenne rájuk, akkor mégis csak . . . hadd mondjon a világ, a mit neki tetszik.

«Nem kell többé Bus-bak! Válaszunk ezentul vig bakt!» Ez az elmésség járja a Teréz-városban, hol évek óta legelőkelőbb szoktak lenni a választások.

A döntő nap közeledése látszik mindenben. Az utcák tele vannak aggatva plakátokkal, a házak tele tüzdelve vigan lengő lobogókkal. A választási harc mámora bevette magát minden rétegebe. A suszterinas kortesdalt énekel, miatt fölfelé hajigálja papusait utközben, a milimári, mikor hajnalban a városba hajtát, «Éljen Szilágyi Dezső» kiáltással veri fel az utcák csöndjét s a korhely csavargó is ezt

bíbirésőkos ember kihajlik s elkiáltja magát utcahosszat:

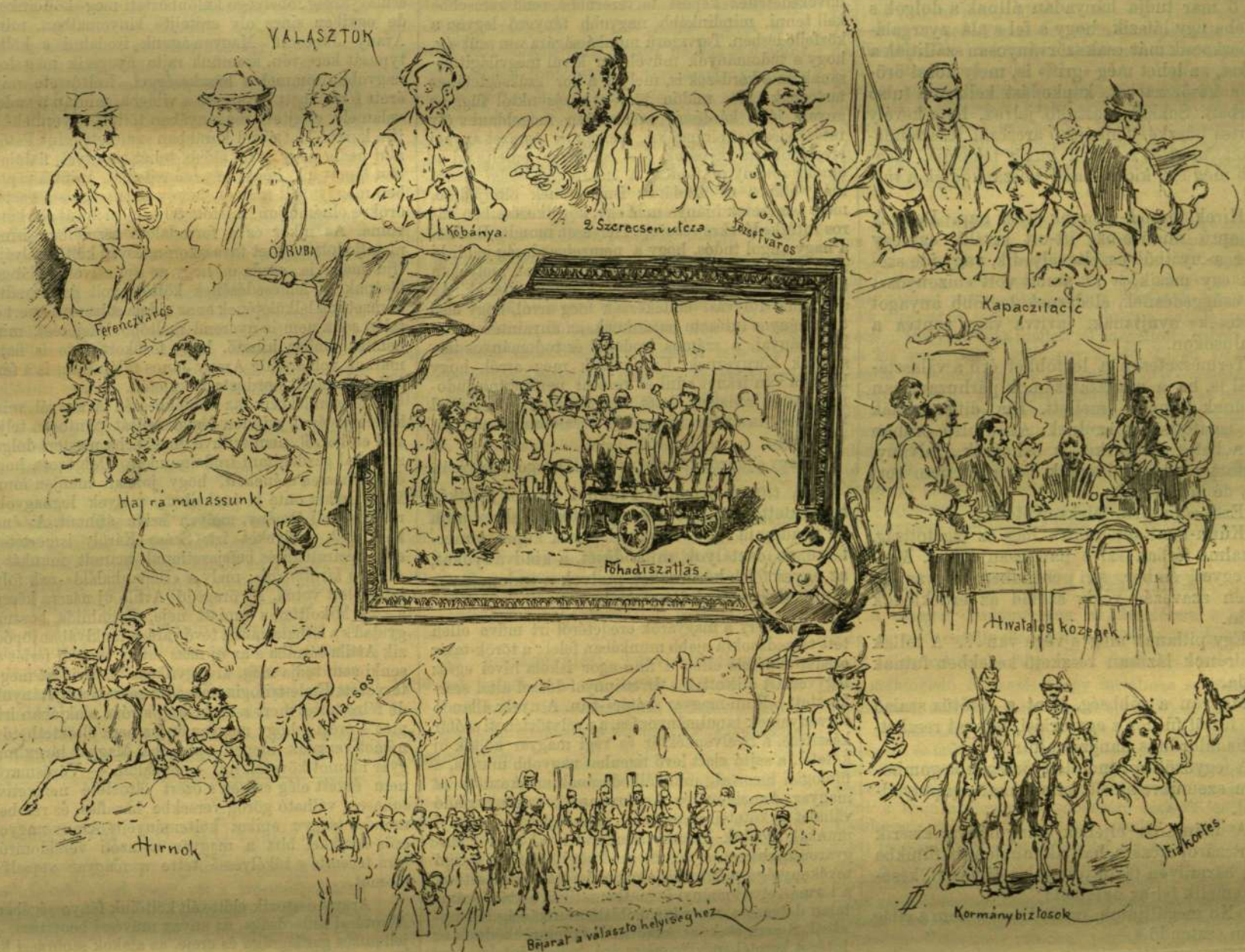
Nem lesz addig esőzapor,
Mig meg nem lesz Kemény Gábor.

Jó kortesnóta, de falura való, a hol sokkal jobban várják az esőt, mint itt Budapest.

Egy jó kortes nagy kincs most, mert ritka dolog már a jó kortes. Kezdenek kiveszni ennek a nemes mesterségnek a tudományos művelői. Nagy hadi talentum kell ahhoz. Furfang, stratégia, taktika, és a circumstantiák alapos ismerete.

Megállapítani a főhadiszállást és az apró posztokat, beosztani az embereknek a munkát: ki mihez ért. Sereget szervezni kapacitásokból, hies verekedőköl; a hol szép szó kell ez menjen, a hol bírok kell az menjen, a hol pedig pénz kell — ott hadd szóljon a jelölt.

Nehéz, fáradságos egy munka ez! A vokok lassan gyűlnek, de gyorsan fogynak. A kapa-

KARCZOLATOK A FŐVÁROSI KÉPVISELŐ-VÁLASZTÁSOKBÓL. — DÖRRE TIVADAR RAJZAI.

lasztások, tarkaságban még sem közelítik meg a fővárosiakat.

A mindenféle fajú és foglalkozású emberek, a kik a fővárosi választókat képezik, sajátosan elütő képeket tárnak elénk. Nem az egyszörű emberek követválasztása ez, a kik ha két párton vannak is, egyféleképpen gondolkoznak s viselik magokat, hanem a nagy emberegyveleg belevonása ez az alkotmányos mozgalomba s ezek egy párton is százféléképpen cselekesznek.

Más a kőbányai választó az ő imárott sörös pohara mellett, és más az ő-budai jámbor svábszülött, a ki szegénykeze kullog a szavazó urnához. Hiszen jól mutatja a képünk is, mely Dörre Tivadar jellemző ónja alól került ki, hogy még a kortestoll is másképen áll minden egyes városrészbeli polgár kalapján, másképp viseli a jözséfvárosi magyar, másképp a ferenczvárosi, stb.

A szerecsen-utca eltűnt, de az alakjai megmaradtak. A zsidó szatócs is megjelenik a választási színterén s keleties élénk közbekiáltásokkal és mozdulatokkal ágál a jelöltje mellett.

hórgi, mikor éjjel után elalszik a koresma-küszöbön. Az apró gyerekek szintén a jelölt nevet hangoztatják s Eötvös- és Matlekovics-pártok játszva hajigálják egymást a sétányok kavicsaival. Hja, hiába, meg kell már ilyenkor tanulni az alkotmányos fegyverek használatát.

Már hetek óta folyt a lázas készülődés, de a választásoknál — nem csoda, hogy megfordított világ van — nem az éj vet köpenyt a mozgalmakra, hanem a napfény. Az ezer meg ezer ember, ki mind a maga dolga után siet, eltakarja azt a csoportot, ki a mellékutczán a más dolgát csinálja. Nappal nem látszik az utcákon semmi, hanem miheylt este kigyulnak a gázesillárok, a főváros is fölveszi a kortes világ színtomáit.

Rekedt kurjongatások hangzanak távolról. Csak az «éj» lehet kivenni, de a nevet nem. Harmadik-negyedik utcából mint visszhang felel rá kisvártatva egy másik éjlen. Egy király-utcai korcsmában a «Szózatot» éneklők részeg emberek, zsidó jargonban. Kortesekkel rakott fiakkor rohog végig a kövezeten, egy

czitáció veszekedett lassu processzus! Valaha olyan volt a választók lelke, mint az itatós papíros, mindjárt föl-zitta a mit odacsöppentett az ember, ma már úgy meg van keményedve, mint a márvány, hogy még a golyó is lepattan róla.

A kapacitációnál a legelső fok az ellenjelöltet lekisebbiteni minél kegyetlenebbül. Az ellenjelölt becsülete olyan most, mint a szentelt viztartó: mindenkinek joga van belenyulni.

— Hogy szavazhatnak magok oly emberre — magyarázza a kortes nemes indignációval — a ki már lopott is, a ki már börtönben is ült? — Annál jobban tudja a szegény ember dolgát — feleli konokul a választó . . .

... Hát tessék aztán vele beszélni! Természetesen legmozgalmasabb a választási nap. Nagy baj ugyan, hogy most az egyszer «péntek». De hát hiszen péntek az az ellenjelöltnek is. A zsidónak is van hosszú napja, de az meg kurta ám ennek a hosszúságához képest. Már hajnalban talpon vannak, katlanokban főzik a borlevest a főhadiszálláson, honnan muzsikaszóval vonul a menet a választási hely

FILICZKY MIKSA
Budapest, VI., sugárút 59. sz.

Mellfűző- és fehérnemű-gyár, vászonárú-raktár. — Uri ruhakészítés.

Ajánl saját gyártmányú mellfűzőket, uri-, női- és gyermek-fehérneműket, vásznakat, asztal-neműket, szövött árnylat és nyakrendőket a legújabb választékkal és legújabb árakon. Leg-újabb divatu uri- és fiú-szőnyöket, valódi gyapjú-szővetékből, bámulatos olcsó áron. — Kimerítő árjegyzékkel, minták és méretek utasításokkal ingyen és bérmentve szolgálunk. Vihári megrendelések lehet legkorábban eszközölni. Fügönyök, fehérneműk és mellfűzők tisztító intézete. 1822

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált és kitűnő alkalmazhatóságú végeit a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett.

Köszvényvászson

mindenféle köszvény, csúsz, rheuma, szagatás, mell-, gerinczajdalmak, keresztcsont-lajás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejű 2 forint 40 kr.

Dr. Hufeland híres orvos gyógytani műveiben így szól: Két baj létezik, melyek ellen a gyógytan használatán kívül eddig gyógyterápiával sem lehetett segíteni. Ezeknek az orvosok a köszvény-vászson által felelőse van.

Dr. BURON PÁRISI ALTALÁNOS SEB-TAPASZTA

mindenféle sebek, gyenedések és dagasztások ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kr-rel több. Valóban Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerésznél, király-utca 7. sz. — Debreczenben: Kötőcsécsnek ur gyógyszerésznél. — Mohácsban: Jenevics Károly. — Kolozsvárt: Wolf és Hintz gyógyszerészeknél. — Eger: Köllner gyógyszerész. — Szegeden: Weigler György és Kovács gyógyszerész. — Temesváron: Jónher és Tarcsay gyógyszerészek. — Nagyváradon: Molnár gyógyszerész. — Pécsen: Fischer. — Nagy-Szombat: Schneider. — Bécs: Stuchlik ur. — Diaballa: Gy. — Gyöngyösön: Vassz gyógyszerész. — Szigetváron: Ehrenfeld W. — Miskolc: Ujházy gyógyszerész. — Kassa: Anich gyógyszerész. — Brassó: Kupler. — Arad: Tones és Társ. — Oravica: Knoblauch gyógyszerész. — Újvidék: Grossinger gyógyszerész. — Zárárt: Milina ur orvos.

beszerzési forrása

Az inított, egyedül való olcsó termelő országokból egyenesen behozott 1843

nyers kávének

4 1/2 kiló tiszta göngyűst tartalmazó zacskókban az országok postai utánvétele mellett megkült az alább jelzett kitűnő fajta erőteljes, illatos, hamisítatlan fajták, 1 kiló tiszta súlynak elvámoltva, a megrendelő minden kiadásának bérmentesítése mellett ára a következő:

Gyöngy Ceylon legfin. kék 2.10
Gyöngy Ceylon szöld 1.70
Gyöngy Manila, világos 1.60
Ceylon Pa, legfin. ugyasz. 1.78
Ceylon B. Bn, szöld 1.64
Mokka, valódi arabai 1.54
Afrikai Mokka sárga 1.54
Mandó legfin. aranyjára 1.60
Cuba, legfin. ugyasz. 1.50
Java, leg. szöld 1.52
Domingo, világosított 1.46
Santos, kellemes ízű 1.38
Rio, világos ugyasz. 1.32
Bahia, jó és erőteljes 1.34
Jamaika, ur., boom 1.28

Csemege borok

10 állás melletti valódi és kitűnő minőségű, édes, erőteljes.

Cyprusi 5.-
Marsala 5.30
Malvoise 6.50
Malaga 6.10
La Zima 7.40
Jamaika rum 6.90

5 kiló súlyú hordócskáiban körülbelül 4 liter tartalommal, elvámolt és bérmentve.

MATI R. TRIESTEN.

FEHÉR MIKLÓS

vezérigényőke a magyar államvasutak gépgyáranak

Budapest, üllői ut 25. szám, „Köztelek“.

Felhívom a figyelmet 2-4 lóerejű tisztító szerkezettel, zsákolóval ellátott, általam behozott járgányos cséplőgépeimre. Ezen cséplőgépek országsszerte általános elismerésben részesülnek. — Valamint eredeti Baker, ugy hírneves magy. szelelő rostáimra, mindennemű gazdasági eszközök és gépeimre. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyar vörös kereszt-sorsjegyek

főnyeremény 50.000 frt adómentes, évenként 3 húzással, legközelebbi húzás 1884 július hó 1-jén.

A kereskedelmi takarékos és hitelszövetkezet következő feltételek mellett ad el a vörös kereszt sorsjegyeket részletfizetésre 1849

5 db 23 hó alatti lefizetésre á 4 frt 2.- 10 db 22 hó alatti lefizetésre á 4.-
5 * 14 * * * 3.- 10 * 12 * * * 7.-

A részletben foglalt sorsjegyek különféle sorszámokkal állítatnak össze. Az esetleges nyeremény az első részlet lefizetése után a részletív-vevőt illeti. — Vidéki megrendelések postautalvánnyal eszközölhetők s postafordultával elintéztetnek, ideig, nyugtául a földövevény szolgál. — Üzleti helyiség Budapest, Gizella-tér 2. sz. I. em.

AZ IGAZGATÓSÁG:
Dr. Herich Károly Lovag Falk Zsigmond
elnök vezérigazgató I. alelnök

Eredeti gyári védjeggyel ellátott

befőttes hólyagpapiros

különösen alkalmas befőttes üvegek bekötésére, mint számos év óta, ez időnyre is legutányosabb gyári áron kapható

POSNER KÁROLY LAJOS

papír- és íróeszköz cs. kir. udvari szállítónál. 10097

VASÁRNAPI UJSÁG

25-İK SZÁM. 1884. BUDAPEST, JUNIUS 22 XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLEIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 2 frt félévre 1 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt félévre 3 * KÜLFÖLDI előfizetésekre a postai- megjelölés szükséges. 3 * meghatározott vidéki is csatlakozhat.

UJHÁZY LÁSZLÓ.

(1793—1870.)

AJELLEMTISZTASÁG, az elvszilárdság, az emberies fenkölt gondolkodás, lángoló szabadság- és hazaszeretet kiváló mintaképei soha sem tűnhetnek le a napirendről ott, a hol a nemzet ad még valamit a magas erényekre. És ha e mintaképek után a közelmultra visszanezünk, keresve sem találhatnánk tiszteletré méltóbb, rokonszenvesebb alakot, mint azt, kinek arczképet ez alkalommal életének egymástól messze álló két korszakából bemutatjuk s kinek emléket fölleleveníteni kívánjuk.

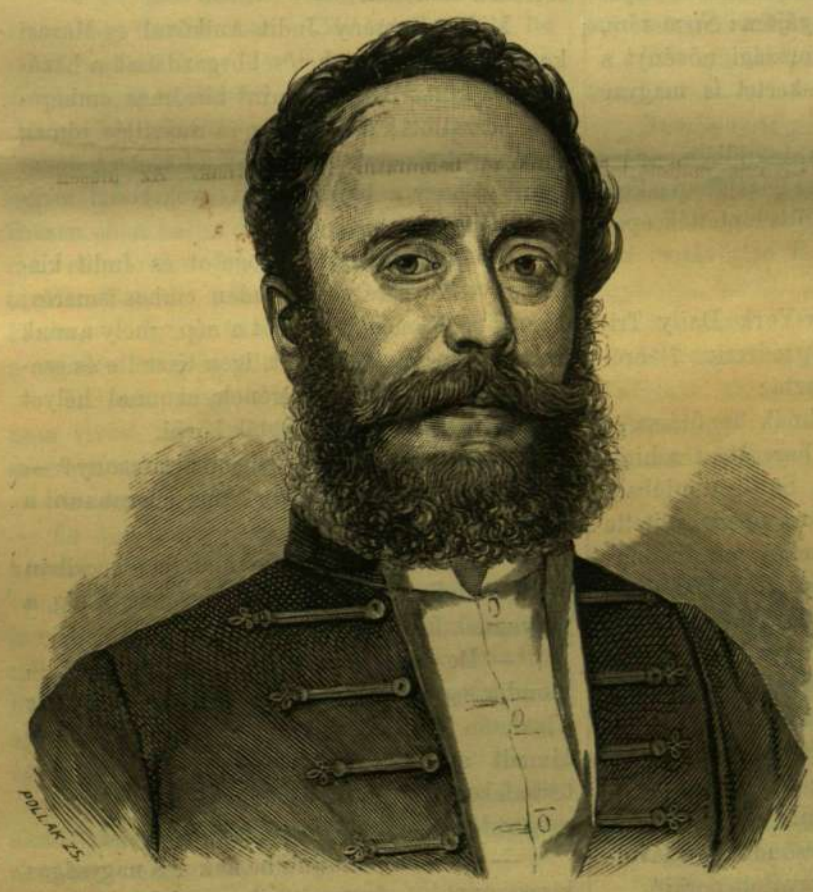
Az az életpálya, mely e két arczkép ideje közé esik, méltó volna rá, hogy a legkitűnőbb tehetségu regényiró vegye a tollára. Egy ember tragédiája az, kit vérmérséklete békés munkálkodásra, nyugodalmas családi életre, embertársai boldogítására utalt, s kinek örökös hányattatás lett egész élete s végül egy sir, távol az édes otthonról, túl messze tengereken...

Ujházy László 1793-ban született Budaméron, Sárosmegyében. Atyja, Sámuel, buzgótagja volt a szabadkőművesek ama társulatának, mely akkor az ország legkiválóbb szellemeit számíta hievei közé s fiát már kora ifjúságában beavatta e társaságba, hogy helyét pótolja egykoron. Iskoláit Eperjesen, a bölcsészetet Debreczenben, a jogot Sárospatakon végezte, s nölül vére a Szepességen akkor országos híru Szakmáry Dónát fiúsított egyetlen leányát, a rendkívüli kalandjairól nevezetes Benyovszki Mórícznak, ki Madagaskár királya is volt, unokáját.

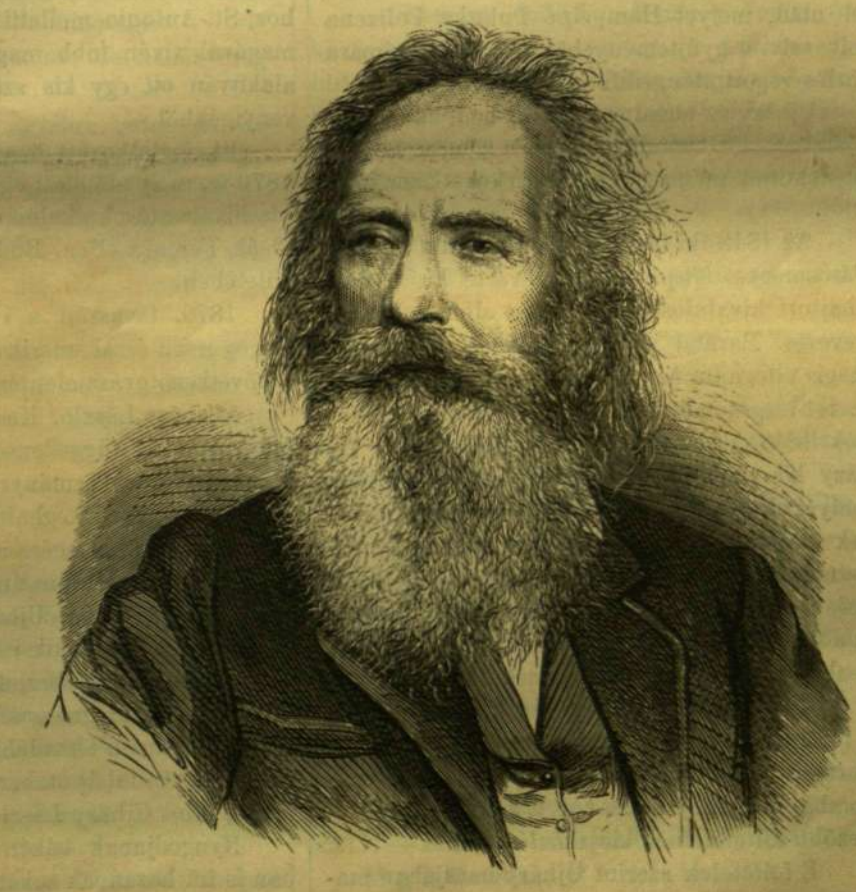
Ujházy László nevével sárosmegyei birtokára, Budaméra költözvén, ott oly otthon kezdett magának berendezni, a minőre egy művelt lelku és boldog életrel álmódozó ember

csak vágyódhatik. «Midőn, — mondja életrajz-írója a «Vasárnapi Ujság» 1868. évi 47-ik számában, — midőn az utas Kassáról Eperjesre megy s megáll ama híres merdek fölött, melyről három-négy csavarodással vezet le az országút, megáll, szétneéz s egy festeni való tájképet lát maga előtt, ha az élő sóvénynyel s óriási jegenyékkel körülülettett nagy birtoktagokat, országutat, kastélyt, kerteket szemléli: mindig vissza fog emlékezni Budaméra, Ujházy László születése s későbbi tevékenysége helyére. Ő volt, a ki e fákát ültette.»

De a szépség, melyet e vidék az ő tevékenységének köszönhet, Ujházy működésének inkább csak poétikus oldala. Sokkal nagyobb azonban gyakorlati érdeme. Ujházy László volt hazánkban a birtoktagosítás, rendezés, váltó-gazdaság és munkabeosztás első bajnoka, uttörője s e tekintetben ama reformátorok közé való, kiknek sikeres kezdeményezése, ha után-

UJHÁZY LÁSZLÓ (1837).
Cosina festménye után.

UJHÁZY LÁSZLÓ A SZÁMÜZETÉSBEN.
Észak-amerikai fénykép után.

Francia hajfestő-szer, (Chromat, Parisien)

mellyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőke. Főtulajdonságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. — Ára 2 frt. A készületek (csészék, kefék stb.) 50 kr. Főraktár: Budapeston, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 12. szám.

ANDEL J. ÓVSZERE

A MOLY ELLEN.

Moly elleni óvszerem a legbiztosabb védelmet nyújtja arra, hogy a teli ruhákba, szőrmékbe, butorokba, stb. a rendkívül kártékony moly be ne feszkelje magát; a leghatásosabb és legszámolatlanabb különlegességekből van úgy összeállítva miszerint annak biztos hatására teljesen számolhatni.

Ára üvegenként 25, 35, 50 és 70 kr.

ANDEL J. tengertüli rovarpora.

Nem tévesztendő össze a közönséges feregporral. A tengertüli por direkt készített speciális és biztos hatású. Alkalmazása új szerkezeti s olcsó 1879

féreg-porzó fecskendő

Állal förténik. — Az említett por, mondhatni, természetfeletti erővel bír, kiirtja a roloskát, bolhát, svábbogarat, man. káférget, molyt, legyet és hangyaférget, egyáltalán az egész féreg lét csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a féregből semmimélt maradékot sem hagy vissza. Ára üvegenként, 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab féregporzó gép ára 45 kr.

Budapesten Török J. gyógyszerésznél, király-utca 12.

Továbbá B.-Csaba: Badics. Besztercebánya: Göllner. Brassó: Jelenits. Eger: Köllner. Eszék: Diens. Kalocsa: Horváth. Kecskemét: Kátana. Komárom: Kovács. Léva: Medvecky. Lőncz: Kirchner. Miskolc: Szabó Gyula. Munkács: Traxler. N.-Várad: Molnár. Pozsony: Piszlory. R.-Szombat: Liszka. Szarvas: Haris. Székesfehérvár: 9804 Diaballa. Zólyom: Stech.

A régi jó hírnévnek örvendő 1635

Budai vizgyógyintézet,

mely céljának megfelelőleg teljesen korrekttul, an felszerelve, s a hol eddig sok ezer idült beteg tülelt enyhét és felgyógyulást, továbbá a

Svábhegyi vizgyógyintézet,

melynek rendkívül szép fekvése valódi unicum, építése nagyszabású, berendezése pedig mintaszép, minél fogva a legelőkelőbb vizgyógyintézetekkel bátran mérkőzhet, a n. é. közönségnek vizkúra, massage és villangyógy-módra szives figyelmébe ajánlatik. Mindkét intézet programját kívánatra megküldi

Dr. Vaskovits János a budai és svábhegyi vizgyógyintézet igazgató-tulajdonosa.

Varrógépek,

a Wheeler & Wilson Mfg. Co. 1372 New-Yorkból cs. k. udvari szállítótól, csakis

Otto Herman-nál (OHM C. O. UTÓDA)

Budapesten, V. József-tér 5.

Különösen ajánlatnak az egyenes tűvel ellátott új horog-(Greifer)-varrógépek háromféle kivitelben, csatlakos és iparosok részére; mint a jelenkorok legjobb varrógépei, a párisi világiállításán a legnagyobb díjak „Grand prix“ egyikével lettek kitüntetve.

HAZAI IPAR

Levélpapír-ujdonságok

jelentek meg

RIGLER JÓZSEF EDE

budapesti gyártelepében.

Kaphatók a gyártelep belvárosi raktárában

kecskeméti utca 13-dik sz. a.

Kimerítő árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Gyártelep: VI. róssa-utca 55. sugárútról jobbra.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)